

POSTAWY WOBEC PRAKTYK PAMIĘCI ORAZ ZNAJOMOŚĆ AKCJI „PŁOMIEŃ PAMIĘCI”

RAPORT Z BADANIA ILOŚCIOWEGO PRZEPROWADZONEGO

PRZEZ Inny Format Sp. z o.o. DLA MUZEUM HISTORII POLSKI

CEL BADANIA	<p>Ocena świadomości społecznej dotyczącej 100. rocznicy odsłonięcia Grobu Nieznanego Żołnierza oraz poznanie postaw wobec miejsc pamięci i praktyk z nimi związanych.</p> <p>Weryfikacja zasięgu przekazu akcji „Płomień pamięci” po jej przeprowadzeniu.</p>
METODOLOGIA	<p>Badanie ilościowe CAWI (<i>Computer Assisted Web Interviewing</i>)</p>
TERMIN BADANIA	<p>Pierwszy etap: 28-31.10.2025 r. Drugi etap: 4-9.11.2025 r.</p>
PRÓBA BADAWCZA	<ul style="list-style-type: none">• Dorośli Polacy – próba reprezentatywna ze względu na płeć, wiek, wielkość miejscowości zamieszkania, region Polski.• Wielkość próby - pierwszy etap: n=1001, drugi etap: n=1062

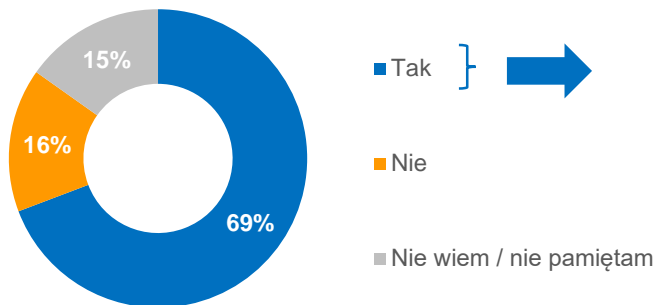
NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI BADANIA [1]

- ❑ Na poziomie deklaracyjnym miejsca pamięci są dla Polaków dość ważne. Spośród miejsc upamiętnienia żołnierzy, powstańców, ofiar wojen i represji, dwa najważniejsze, zdaniem badanych, to **Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau** oraz **Grób Nieznanego Żołnierza**.
- ❑ Polacy mają **dość wysoką świadomość istnienia miejsc pamięci w ich najbliższej okolicy** – pomników, grobów i tablic. Niemal 70% badanych deklaruje znajomość miejsc poświęconych lokalnym bohaterom. Niemal trzy czwarte z nich deklaruje również, że **są one dla nich ważne lub bardzo ważne**. Dodatkowo, spora grupa badanych (42%) przyznaje, że **w ciągu ostatniego roku odwiedziła takie miejsce** i złożyła kwiaty lub uczestniczyła w uroczystościach.
- ❑ Zdaniem badanych, o lokalne miejsca pamięci w pierwszej kolejności powinny dbać **jednostki samorządu lokalnego** – np. gmina, dzielnica. Spora grupa badanych (39%) jest zdania, że takimi miejscami powinni opiekować się **harczerze** lub **rząd** reprezentowany np. przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.
- ❑ Dla większości Polaków (81%) **najważniejszą formą upamiętnienia lokalnych miejsc pamięci jest utrzymanie ich w dobrym stanie** – dbanie o groby czy renowacje. Upamiętnienia takich miejsc powinny, zdaniem badanych, **wzmacniać w głównej mierze lokalną tożsamość i znajomość lokalnej historii**.
- ❑ W obecnych formach upamiętnienia lokalnych miejsc pamięci Polakom brakuje m.in. **spacerów edukacyjnych z przewodnikiem, akcji zbierania relacji żyjących świadków historii** (np. nagrywania wywiadów) czy też **lekcji historycznych z elementami warsztatowymi**.

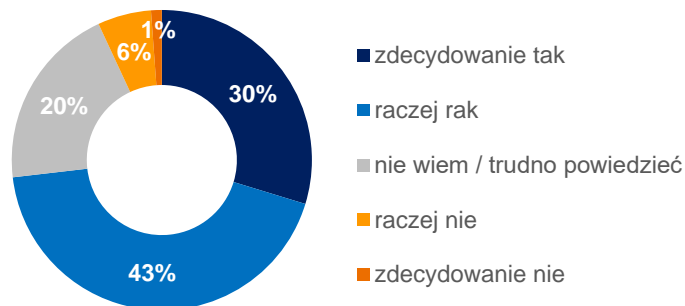
NAJWAŻNIEJSZE WYNIKI BADANIA [2]

- Rozpoczęta 20 października 2025 roku akcja społeczno-edukacyjna „Płomień Pamięci” jest **umiarkowanie rozpoznawana** przez Polaków. W pierwszej edycji badania – realizowanej w ostatnich dniach października, **15% badanych zadeklarowało, że spotkało się z akcją Muzeum Historii Polski**, a dwie trzecie respondentów (65%) przyznaje, że o niej nie słyszało. Deklaratywna znajomość akcji „Płomień Pamięci” jest minimalnie wyższa wśród mieszkańców mniejszych miast (do 100 tysięcy), a także mieszkańców Regionu Wschodniego, tj. województw podlaskiego, lubelskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego.
- Badanym, którzy zetknęli się z „Płomieniem Pamięci”, akcja **kojarzy się przede wszystkim z pamięcią o ważnych Polakach** oraz z **zapalaniem zniczy na opuszczonych grobach**. Nieco rzadziej pojawiające się skojarzenia z akcją to: dekorowanie lokalnych miejsc pamięci – grobów, pomników, tablic, pamięć o członkach lokalnej społeczności czy edukacja o minionych pokoleniach.
- Telewizja i Internet** to dwa najczęściej wymieniane przez badanych kanały, w których mieli szansę natrafić na informacje o akcji.

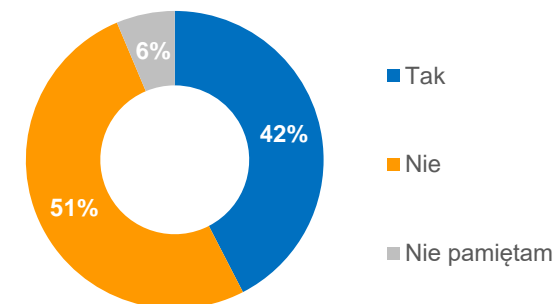
Czy zna Pan/i miejsca pamięci poświęcone lokalnym bohaterom walki o wolność (np. pomniki, groby, tablice) w okolicy Pana/i miejsca zamieszkania?

Czy miejsca pamięci poświęcone lokalnym bohaterom w okolicy Pana/i miejsca zamieszkania są dla Pana/i ważne?

Czy w ciągu ostatniego roku odwiedził/a Pan/i takie miejsce np. składając znicze, kwiaty lub biorąc udział w uroczystościach?

Źródło: badanie dorosłych Polaków, pierwszy etap badania, n=1001, październik 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

Dwóch na trzech badanych (69%) deklaruje, że zna miejsca pamięci poświęcone lokalnym bohaterom. Takie deklaracje składają częściej seniorzy (61+), osoby z wyższym wykształceniem oraz badani mieszkańcy Regionu Wschodniego (woj. podlaskiego, lubelskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego).

Dla niemal 3/4 z nich (73% - połączone odpowiedzi „zdecydowanie tak” i „raczej tak”) lokalne miejsca pamięci są ważne lub bardzo ważne. Jedynie 7% badanych deklaruje, że nie są to istotne dla nich miejsca (połączone odpowiedzi „raczej nie” i „zdecydowanie nie”).

Zdecydowanie mniej badanych (42%) deklaruje, że w ciągu ostatniego roku odwiedziła lokalne miejsce pamięci i złożyła kwiaty lub zapaliła znicz. Częściej (45-46% vs 35-40%) do takich aktywności przyznają się mężczyźni, osoby w średnim wieku (46-60 lat), mieszkańcy wsi i mniejszych miast oraz prawie co druga osoba z Centralnej lub Zachodniej Polski (Region Centralny to województwa mazowieckie i łódzkie, Region Zachodni – zachodnio-pomorskie, wielkopolskie, lubuskie, dolnośląskie).

MIEJSCA PAMIĘCI [2]

PIERWSZY ETAP BADANIA

Jakie organizacje lub instytucje powinny zajmować się dbaniem o lokalne miejsca pamięci?

W pierwszym etapie badania respondenci odpowiadali na pytanie o to, jakie instytucje lub organizacje powinny dbać o lokalne miejsca pamięci – np. pomniki, groby czy tablice.

Ponad połowa badanych (58%) uważa, że powinna to być **domena samorządu lokalnego**. Takie deklaracje składają najczęściej seniorzy (61+) oraz osoby z wyższym wykształceniem.

Niemal 40% badanych uważa, że takimi miejscami powinni opiekować się **harcerze** oraz **przedstawiciele administracji rządowej**, np. Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Harcerzy w roli opiekunów miejsc pamięci widzą przede wszystkim seniorzy, natomiast badani z dużych miast (100 tys.+) uważają, że powinno być to w gestii przede wszystkim jednostek rządowych i samorządowych.

Około 1/3 badanych (33%-31%) jest zdania, że lokalnymi miejscami pamięci powinny opiekować się **szkoły** oraz **lokalne społeczności**.

Źródło: badanie dorosłych Polaków, pierwszy etap badania, n=1001, październik 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

MIEJSCA PAMIĘCI [3]

PIERWSZY ETAP BADANIA

Jakie formy upamiętnienia lokalnych miejsc pamięci wydają się Panu/i najważniejsze?

Przeważająca większość badanych (81%) uważa, że kluczową formą upamiętnienia lokalnych miejsc pamięci jest **utrzymanie ich w dobrym stanie – np. dbanie o groby, czy renowacje.**

Są o tym przekonani przede wszystkim seniorzy (61+) i osoby w średnim wieku (46-60 lat) oraz osoby z wyższym wykształceniem.

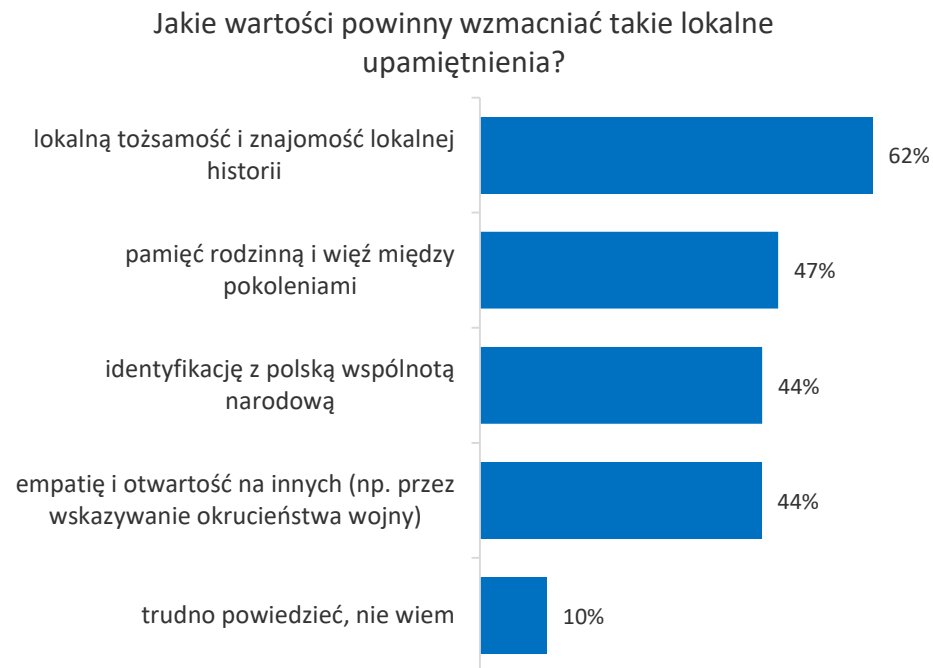
Połowa respondentów (52%) jest zdania, że najlepszym sposobem upamiętnienia lokalnych miejsc pamięci jest **składanie przez mieszkańców kwiatów lub palenie zniczy.**

Dla około 1/3 badanych odpowiednie do tego są **uroczystości z udziałem oficjalnych delegacji.**

Źródło: badanie dorosłych Polaków, pierwszy etap badania, n=1001, październik 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

MIEJSCA PAMIĘCI [4]

PIERWSZY ETAP BADANIA

Niemal 2/3 badanych (62%) uważa, że lokalne upamiętnienie powinno **wzmocniać lokalną tożsamość i wiedzę o lokalnej historii**. To opinia przede wszystkim seniorów, osób z wyższym wykształceniem oraz mieszkańców Regionu Centralnego (województwa mazowieckie i łódzkie).

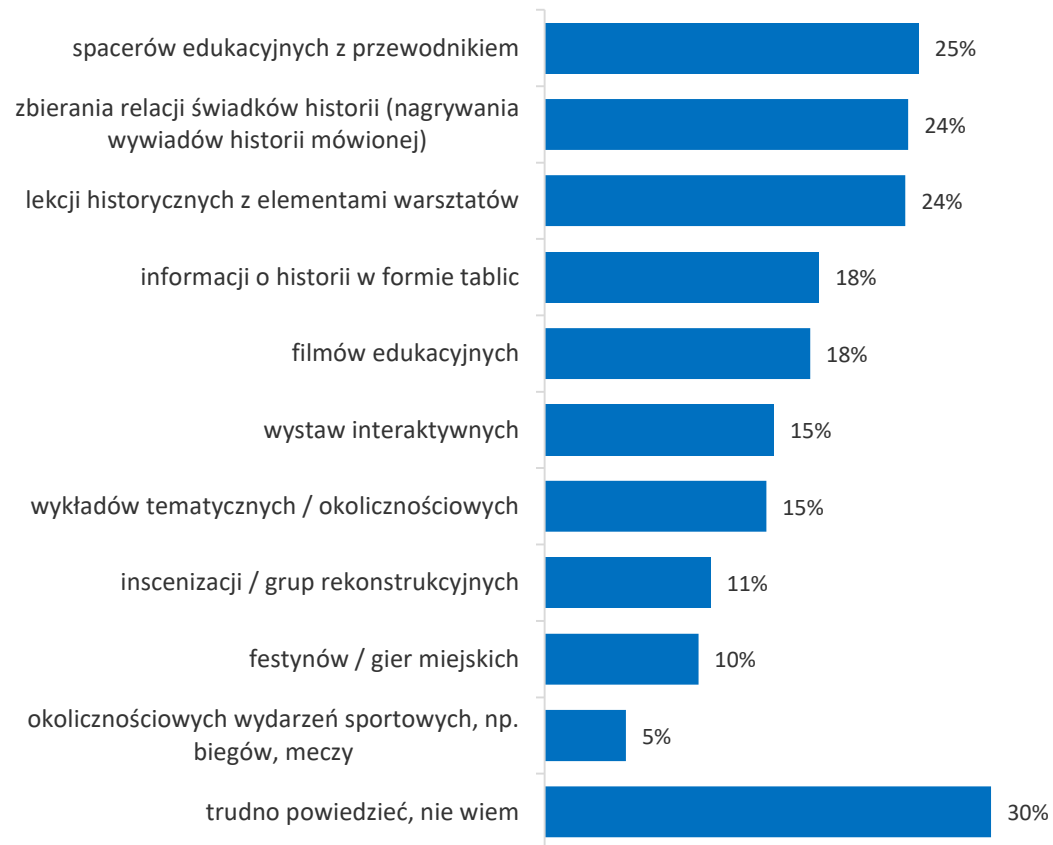
47% respondentów wskazuje, że takie praktyki powinny wzmocniać **rodzinną pamięć i więzi międzypokoleniowe**.

Dla 44% badanych ważne jest, by wśród wartości wzmocnianych przez lokalne upamiętnienia znalazły się: **identyfikacja ze wspólnotą narodową** oraz **empatia i otwartość na innych**.

Wszystkie wartości istotnie częściej wskazywali seniorzy (>60 lat) oraz osoby najlepiej wykształcone.

Źródło: badanie dorosłych Polaków, pierwszy etap badania, n=1001, październik 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

Czego brakuje Panu/i w obecnych formach upamiętniania historii?

Badani wypowiedzieli się także na temat tego, czego brakuje im w obecnych formach upamiętnienia historii.

Jedna czwarta respondentów (24%-25%) wskazuje, że brakuje im:

- [Spacerów edukacyjnych z przewodnikiem](#) – częściej wskazują ten element mieszkańcy dużych miast oraz starsze grupy wiekowe (46-60 lat oraz 61+),
- [Zbierania relacji świadków historii](#) – element wymieniany nieco częściej przez seniorów,
- [Lecji historycznych z elementami warsztatowymi](#) – tę formę wskazują nieznacznie częściej osoby z wyższym wykształceniem i mieszkańcy Regionu Zachodniego (województwa zachodniopomorskie, lubuskie, dolnośląskie i wielkopolskie) oraz Centralnego (województwa mazowieckie i łódzkie).

[Informacji o historii w formie tablic](#) oraz [filmów edukacyjnych](#) oczekuje niecała jedna piąta badanych (18%).

[Wystawy interaktywne](#) oraz [wykłady tematyczne](#) to formy upamiętnienia historii pożądane przez 15% respondentów.

MIEJSCA PAMIĘCI [6]

DRUGI ETAP BADANIA

Jakie jest Pana/i zdaniem najważniejsze miejsca pamięci w Polsce?

W drugim etapie badania zapytaliśmy m.in. o to, jakie jest, zdaniem respondentów, najważniejsze miejsce pamięci w Polsce.

Największa grupa badanych (46%) wskazała w tym kontekście na **Miejsce Pamięci i Muzeum Auschwitz-Birkenau** – przeważnie kobiety i mieszkańcy Regionu Południowego (województwa opolskie, śląskie i małopolskie).

Niewiele mniej – 43% badanych – deklaruje, że najważniejszy dla nich jest **Grób Nieznanego Żołnierza**. Na to miejsce pamięci wskazują przede wszystkim osoby w wieku 46-60 oraz ponad 60 lat oraz z wykształceniem wyższym.

Cmentarz Wojskowy na Powązkach wskazało w tym kontekście 27% badanych – przeważnie mieszkańców Regionu Centralnego (województwa mazowieckie i łódzkie).

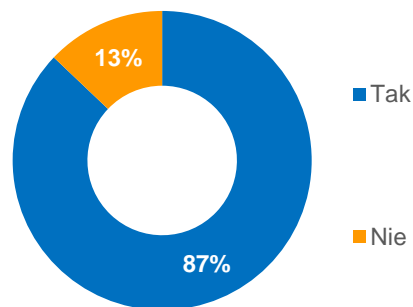
Taki sam odsetek respondentów (27%) uważa, że najważniejszym miejscem pamięci jest gdańskie **Westerplatte** – wskazywane wyraźnie częściej przez mieszkańców Regionu Północnego (województwa pomorskie, warmińsko-mazurskie i kujawsko-pomorskie).

Średnio co piąty respondent (22%) wskazuje na **Pomnik Powstania Warszawskiego**.

ZWYCZAJE ZWIĄZANE Z ODWIEDZANIEM GROBÓW

DRUGI ETAP BADANIA

Czy w ciągu ostatniego tygodnia odwiedził/a Pan/i groby rodzinne w związku z dniem Wszystkim Świętych?

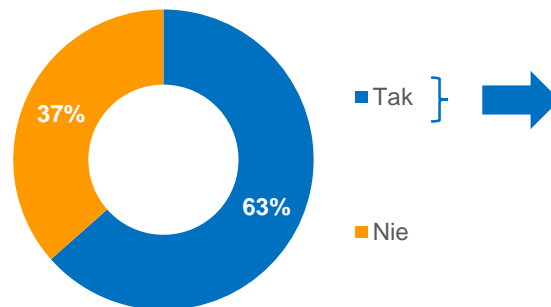

Źródło: badanie dorosłych Polaków, drugi etap badania, n=1062, listopad 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

W drugim etapie badania przeważająca większość badanych (87%) zadeklarowała, że w tygodniu poprzedzającym badanie (okolice 1. listopada) **odwiedzili groby rodzinne**. Taką deklarację złożyli przede wszystkim mieszkańcy wsi.

Niemal 2/3 respondentów (63%) w tym czasie **odwiedziło również groby innych osób**. Aż 85% z nich (głównie osoby w wieku <60 lat) przyznało, że były to **groby przyjaciół i znajomych**. Jedna trzecia (36%) **odwiedziła groby lokalnych bohaterów** (wszystkim najmłodsza grupa wiekowa (18-30 lat) oraz mieszkańcy Regionu Wschodniego - woj. podlaskie, lubelskie, świętokrzyskie i podkarpackie).

Czy poza odwiedzeniem grobów rodzinnych odwiedził/a Pan/i groby innych osób?

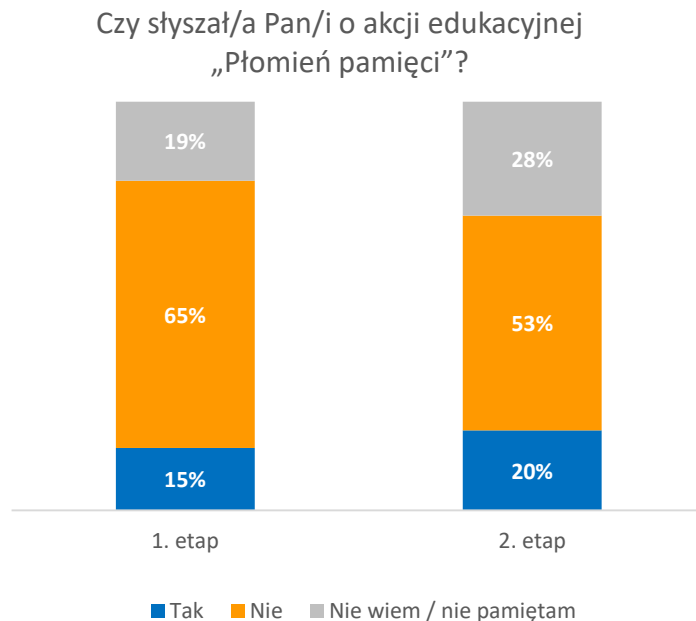
Groby jakich osób odwiedził/a Pan/i w ciągu ostatniego tygodnia?

Źródło: badanie dorosłych Polaków, drugi etap badania, n=674, listopad 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

ZNAJOMOŚĆ AKCJI „PŁOMIEŃ PAMIĘCI” [1]

PIERWSZY I DRUGI ETAP BADANIA

Źródło: badanie dorosłych Polaków: pierwszy etap badania – n=1001, październik 2025, drugi etap badania – n=1062, listopad 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

Akcja „Płomień Pamięci” rozpoczęła się 20 października 2025 roku. Pierwsza fala badania realizowana była między 28 a 31 października, zatem część badanych miała szansę zetknąć z informacjami o niej.

I tak w pierwszej edycji badania **15% badanych zadeklarowało, że spotkało się z akcją Muzeum Historii Polski**, a dwie trzecie respondentów (65%) przyznało, że o niej nie słyszało. Deklarację o znajomości akcji „Płomień Pamięci” minimalnie częściej składali mieszkańcy mniejszych miast (do 100 tysięcy), a także mieszkańcy Regionu Wschodniego (województw: podlaskiego, lubelskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego).

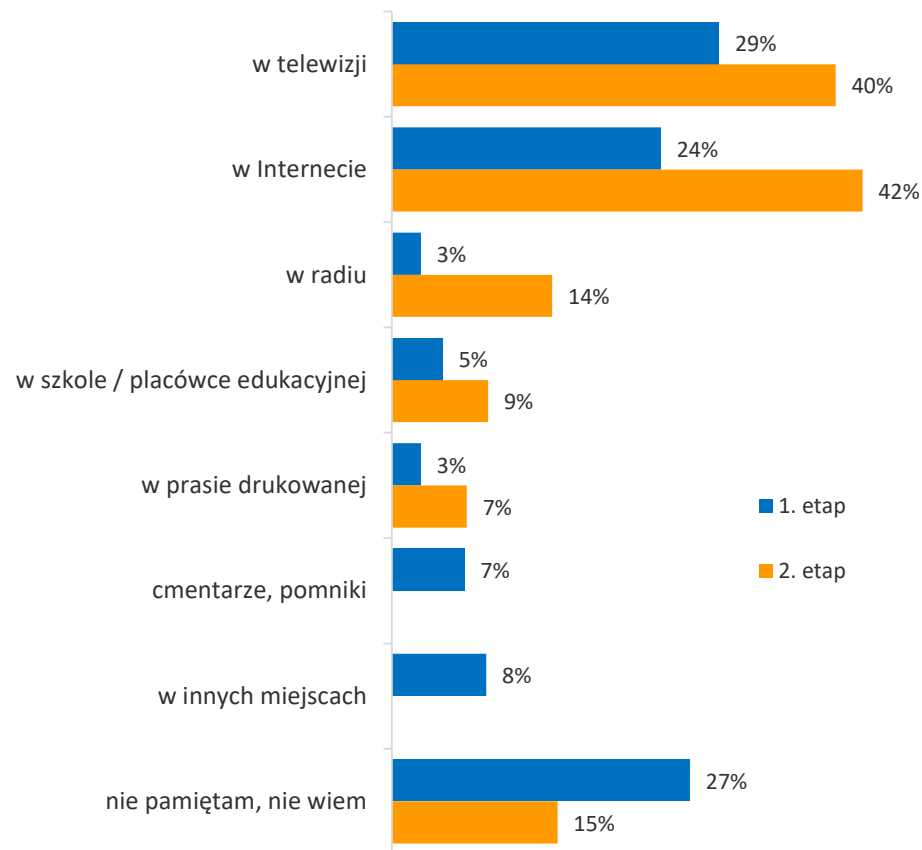
W drugiej edycji badania, realizowanej między 4 a 11 listopada 2025 roku **deklarowana znajomość akcji „Płomień Pamięci” nieznacznie wzrosła**. Co piąty badany (20%) stwierdził, że o niej słyszał. Połowa respondentów (53%) nie słyszała o „Płomieniu Pamięci”.

Najmłodsza grupa wiekowa (18-30 lat) nieznacznie częściej niż inne deklarowała, że zetknęła się z akcją na początku listopada. To pozytywny sygnał, zważywszy że akcja skierowana była w dużej mierze do młodych Polaków.

ZNAJOMOŚĆ AKCJI „PŁOMIEŃ PAMIĘCI” [2]

PIERWSZY I DRUGI ETAP BADANIA

Gdzie Pan/i słyszał/a, zetknął/ęła się z akcją „Płomień pamięci”?

Osobom, które zadeklarowały znajomość „Płomienia Pamięci”, zadano pytanie o źródła tej wiedzy.

Telewizja i Internet to dwa najczęściej wymieniane kanały, w których badani mieli szansę natrafić na informacje o akcji. W pierwszej edycji niemal 1/3 respondentów (29%) deklarowała, iż zetknęła się z nimi w telewizji, a jedna czwarta (24%) twierdzi, że natknęła się na informacje o „Płomieniu Pamięci” w Internecie.

Częstotliwość wskazań na oba kanały w drugiej fali badania dość wyraźnie wzrosła. 42% respondentów zadeklarowała, że natrafiła na informacje o „Płomieniu Pamięci” **w Internecie**, a 40% badanych twierdzi, że widziało informacje o akcji **w telewizji**.

Dodatkowo 14% respondentów drugiego etapu przyznało, że słyszało informacje o akcji także **w radiu**.

Liczebności poszczególnych grup respondentów w obu falach badania są zbyt niskie, by można było w uprawniony sposób wnioskować o zachowaniach przedstawicieli poszczególnych pod-grup socjo-demograficznych.

Źródło: badanie dorosłych Polaków: pierwszy etap badania – n=153, październik 2025, drugi etap badania – n=208, listopad 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

ZNAJOMOŚĆ AKCJI „PŁOMIEŃ PAMIĘCI” [3]

DRUGI ETAP BADANIA

Z czym Panu/i kojarzy się akcja „Płomień pamięci”?

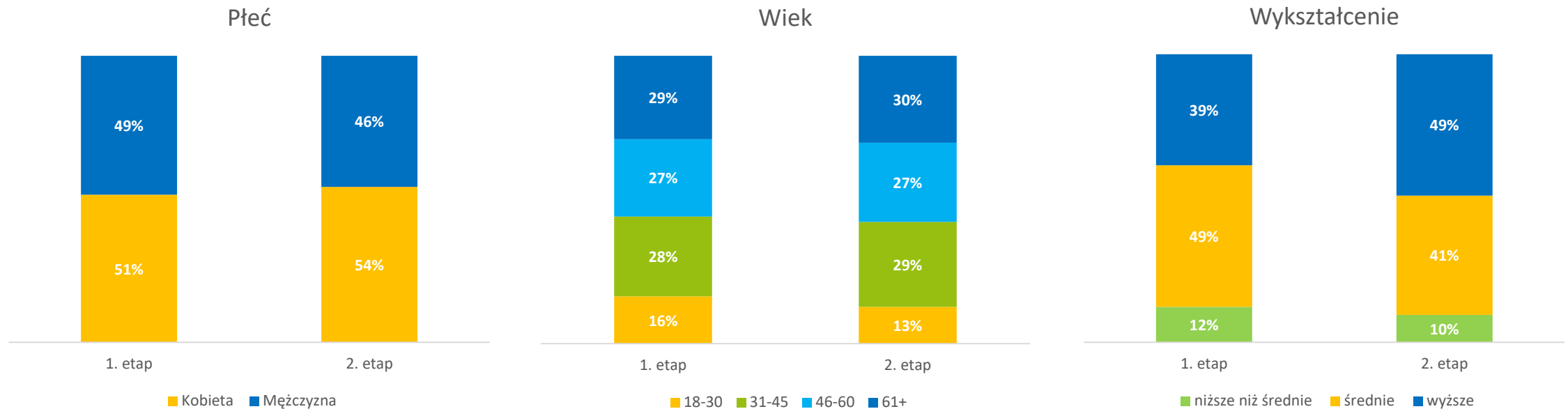
Wśród osób, które zetknęły się z akcją „Płomień Pamięci”, niemal 2/3 kojarzy się ona przede wszystkim z **pamięcią o ważnych Polakach**. Częściej takie skojarzenia mają mieszkańcy terenów wiejskich.

Połowa respondentów (52%) wskazuje na skojarzenie z **zapalaniem zniczy na opuszczonych grobach**. Takie skojarzenia pojawiają się nieco częściej w grupach wiekowych 46-60 oraz powyżej 60 lat.

Prawie 1/3 (30%) przyznaje, że akcja kojarzy się im z **dekorowaniem lokalnych miejsc pamięci**.

Niewiele mniej, bo 27% respondentów, deklaruje skojarzenia z **pamięcią o członkach lokalnej społeczności**, a 26% „Płomień Pamięci” kojarzy się z **edukacją o przeszłych pokoleniach** (zdecydowanie częściej starszym: 46+ lat, niż młodszym: 18-45 lat).

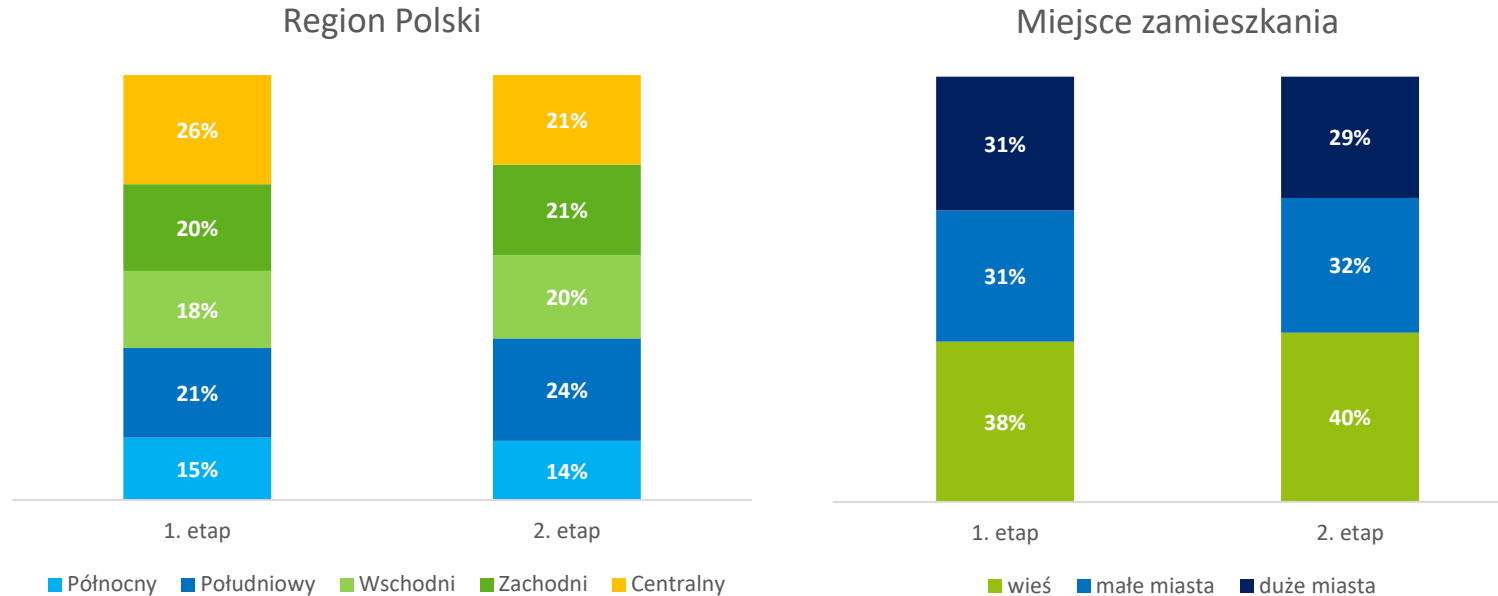
Źródło: badanie dorosłych Polaków, drugi etap badania, n=208, listopad 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

Źródło: badanie dorosłych Polaków: pierwszy etap badania – n=1001, październik 2025, drugi etap badania – n=1062, listopad 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

W pierwszym etapie badania, realizowanym w ostatnich dniach października 2025 r., **wzięło udział 1001 respondentów**. **W drugim etapie**, przeprowadzonym w pierwszym tygodniu listopada 2025 r., na pytania ankietowe odpowiadały **1063 osoby**.

Powyższe wykresy prezentują rozkład podstawowych charakterystyk socjo-demograficznych osób badanych: płci, wieku oraz wykształcenia. Rozkład dwóch pierwszych zmiennych w obu falach badania nie różni się znacząco od siebie i jest zbliżony do ich rozkładu w populacji dorosłych mieszkańców Polski. Jeśli chodzi o wykształcenie, w pierwszym etapie najliczniejsza grupa to osoby z wykształceniem średnim, natomiast w drugim etapie najliczniejszą grupę stanowią osoby z wyższym wykształceniem. Struktura obu prób badawczych jest typowa dla badań realizowanych z wykorzystaniem paneli internetowych, gdzie osoby z wykształceniem niższym niż średnie są znacząco niedoreprezentowane.

Źródło: badanie dorosłych Polaków: pierwszy etap badania – n=1001, październik 2025, drugi etap badania – n=1062, listopad 2025 r., Inny Format Sp. z o.o.

Na potrzeby analityczne próba badawcza została podzielona na regiony Polski. I tak **Region Północny** reprezentują respondenci z województw: **pomorskiego, warmińsko-mazurskiego i kujawsko-pomorskiego**. **Region Południowy** to mieszkańcy województw: **opolskiego, śląskiego i małopolskiego**. **Region Zachodni** reprezentują respondenci z województw: **zachodnio-pomorskiego, lubuskiego, dolnośląskiego i wielkopolskiego**. **Region Wschodni** to badani mieszkańcy województw: **podlaskiego, lubelskiego, świętokrzyskiego i podkarpackiego**. Natomiast do **Regionu Centralnego** zaliczono mieszkańców województw: **mazowieckiego i łódzkiego**.

Dodatkowo zmienna „miejsce zamieszkania” została zagregowana w trzy główne kategorie – wieś, małe miasta (do 100 tysięcy mieszkańców) oraz duże miasta (powyżej 100 tysięcy mieszkańców).